In de zaak 143/78,

betreffende een verzoek aan het Hof krachtens het Protocol van 3 juni 1971 betreffende de uitlegging door het Hof van Justitie van het Verdrag van 27 september 1968 betreffende de rechterlijke bevoegdheid en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken, van het Bundesgerichtshof, in het voor die rechterlijke instantie aanhangig geding tussen

JACQUES DE CAVEL, Flughafenbereich Ost, Gebäude 124-2040, D-6000 Frankfurt/Main,

appellant ten principale,

en

LUISE DE CAVEL, Dielmannstraße 20, D-6000 Frankfurt/Main,

verweerster ten principale,

om een prejudiciële beslissing inzake de uitlegging van artikel 1, tweede alinea, 1°, van het Verdrag van 27 september 1968,

wijst

HET HOF VAN JUSTITIE,

samengesteld als volgt: H. Kutscher, president, J. Mertens de Wilmars en Mackenzie Stuart, kamerpresidenten, A. M. Donner, P. Pescatore, M. Sørensen, A. O'Keeffe, G. Bosco en A. Touffait, rechters,

advocaat-generaal: J.-P. Warner,
griffier: A. Van Houtte,

het navolgende

ARREST

De feiten

De verwijzingsbeschikking en de schriftelijke opmerkingen, gemaakt krachtens artikel 20 van het Protocol betreffende het Statuut van het Hof van Justitie van de EEG, kunnen worden samengevat als volgt:

I — Feiten en procesverloop

In een voor de Tribunal de Grande Instance te Parijs hangende echtscheidingsprocedure heeft de man, verzoeker tot tenuitvoerlegging, om conservatoire maat-

regelen gevraagd. Bij beschikking van 19 januari 1977 heeft de in dat gerecht met de behandeling van de „affaires matrimoniales" belaste rechter, gevolg gevend aan bedoeld verzoek, toestemming verleend tot verzegeling van meubelen, effecten en goederen, zich bevindende in het appartement van partijen te Frankfurt/Main, alsook van de door de echtgenote bij een bankinstelling aldaar gehuurde kluis. Ook heeft de rechter toestemming verleend tot beslaglegging op de bankrekening van de echtgenote en verstaan dat zij, bijaldien er moeilijkheden mochten rijzen, gerechtigd is zich in kort geding te voorzien bij de bevoegde rechter met tenuitvoerlegging in de Bondsrepubliek Duitsland belast.

De heer de Cavel heeft zich met een verzoek om verlof tot tenuitvoerlegging van de beslissing van de Franse rechter ex artikel 31 van het Verdrag van 27 september 1968 (hierna te noemen: het Executieverdrag) gewend tot de president van het Landgericht te Frankfurt/Main. Op het verzoek is evenwel afwijzend beschikt omdat verzoeker niet de stukken had overgelegd welke volgens artikel 47 Executieverdrag door de tenuitvoerlegging verzoekende partij moeten worden geproduceerd. Het tegen die uitspraak bij het Oberlandesgericht te Frankfurt/Main ingestelde hoger beroep is verworpen op grond dat het Verdrag in casu toepassing zou missen, aangezien de gevraagde maatregelen, de staat van natuurlijke personen betreffende, buiten het toepassingsgebied van het Verdrag zouden vallen.

De zaak is vervolgens aanhangig gemaakt bij de Bundesgerichtshof, die bij beschikking van 22 mei 1978 overeenkomstig artikel 3 van het Protocol van 3 juni 1971 betreffende de uitlegging van het Verdrag door het Hof van Justitie, het Hof verzocht heeft bij wege van prejudiciële beslissing uitspraak te doen inzake de navolgende vraag:

„Is op een verzegeling van en beslag op vermogensbestanddelen, waartoe een Franse rechter in gezinszaken in samenloop met een voor een Franse rechterlijke instantie aanhangige echtscheidingsprocedure bij beschikking verlof heeft verleend ten laste van verweerster, het Europese Verdrag van 27 september 1968 betreffende de rechterlijke bevoegdheid en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken niet van toepassing, op grond dat het gaat om een nevenprocedure naast een gerechtelijke procedure over de staat van natuurlijke personen of het huwelijksgoederenrecht (artikel 1, tweede alinea, sub 1, van het Verdrag)?"

De verwijzingsbeschikking is op 19 juni 1978 ter griffie van het Hof ingeschreven.

Appellant en verweerster ten principale, de regering van de Bondsrepubliek Duitsland, de regering van het Verenigd Koninkrijk en de Commissie hebben overeenkomstig artikel 20 van het Protocol betreffende het Statuut van het Hof van Justitie EEG schriftelijke opmerkingen krachtens artikel 5 van het Protocol van 3 juni 1971 ingediend.

Op rapport van de rechter-rapporteur en de advocaat-generaal gehoord, heeft het Hof besloten zonder instructiemaatregelen tot de mondelinge behandeling over te gaan.

II — Opmerkingen als bedoeld in artikel 20 van het Protocol betreffende het Statuut van het Hof van Justitie EEG

A — Opmerkingen van appellant ten principale

Volgens appellant ten principale gaat het om de vraag of de gevraagde maatregel, dat wil zeggen de maatregelen tot bewaring van recht (inbeslagname van zich in Duitsland bevindende goederen van de

echtgenote en blokkering van de rekeningen welke zij er kan hebben) waartoe de Franse rechter toestemming verleend heeft en waarvoor aan de Duitse rechter verlof tot tenuitvoerlegging gevraagd is, kan worden losgemaakt van een procedure betreffende de staat van natuurlijke personen en het huwelijksgoederenrecht.

Allereerst wijzend op artikel 24 van het Verdrag, volgens hetwelk „in de wetgeving van een verdragsluitende Staat voorziene voorlopige of bewarende maatregelen bij de rechterlijke autoriteiten van die Staat [kunnen] worden aangevraagd, zelfs indien een gerecht van een andere verdragsluitende Staat krachtens dit Verdrag bevoegd is van het bodemgeschil kennis te nemen", stelt verzoeker voorop dat de rechter van wie de maatregel wordt gevraagd, niet heeft te onderzoeken of de vordering al den niet gegrond is, hetgeen dan a fortiori zal hebben te gelden voor de rechter die een buitenlandse beslissing waarbij voorlopige of bewarende maatregelen worden gelast of toegestaan, van het exequatur (artikel 31) heeft te voorzien.

Zo wordt in het Verdrag zelf, en wel in genoemd artikel 24, erkend dat voorlopige en bewarende maatregelen van de zaak zelve kunnen worden „losgemaakt" en een zelfstandig karakter dragen, terwijl artikel 1, tweede alinea, 1°, van het Verdrag, dat de staat en de bevoegdheid der personen, het huwelijksgoederenrecht, testamenten en erfenissen buiten zijn toepassingsgebied brengt, die „losmakelijkheid", onverlet laat. De in jurisdictioneel opzicht zelfstandige aard van voorlopige bewarende maatregelen en het feit dat zij kunnen worden losgemaakt van geschillen die van het toepassingsgebied van het Verdrag zijn uitgesloten — terwijl zij wel met zulke geschillen samenhangen —, vinden bovendien bevestiging èn in artikel 5, 2°, van het Verdrag, waarin vorderingen tot onderhoud voor de bevoegdheid ratione loci van gedingen betreffende de staat en de bevoegdheid der personen, waarmee zij dikwijls samenhangen, worden losgemaakt, èn in artikel 27, 4°, van het Verdrag, dat impliceert dat rechterlijke beslissingen over vragen die de staat en de bevoegdheid betreffen, slechts ten dele vallen buiten de verdragsregelen inzake de erkenning van rechterlijke beslissingen.

Vervolgens overgaande tot bespreking van de vraag of de maatregelen in het verzoek om exequatur bedoeld, als op zichzelf (los van de bodemgeschillen) de staat en bevoegdheid der personen of het huwelijksgoederenrecht betreffend zijn te beschouwen, geeft appellant met een beroep op 's Hofs jurisprudentie als zijn oordeel te kennen dat bij de beantwoording van die vraag moet worden te rade gegaan met de doelstellingen en systematiek van het Verdrag en de algemene beginselen welke aan de nationale rechtsstelsels kunnen worden ontleend, en dat bedoelde aangelegenheden, in dat licht bezien, onder het toepassingsgebied van de eerste, en niet van de tweede, alinea van artikel 1 vallen.

Appellant ten principale geeft het Hof in overweging te verklaren voor recht dat

— beslissingen betreffende voorlopige en bewarende maatregelen intrinsiek en los van de behandeling ten gronde moeten worden bezien en derhalve dienen te worden erkend in de zin van het EEG-Verdrag betreffende de rechterlijke bevoegdheid en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken;

— voorlopige of bewarende rechterlijke maatregelen inzake de vermogensbelangen der partijen vallen onder het Verdrag, ook al mochten zij als aan een echtscheidingsprocedure voorafgaande maatregelen zijn genomen.

B — Opmerkingen van verweerster ten principale

Mevrouw de Cavel, verweerster ten principale, begint met eraan te herinneren dat zij, nadat de Franse rechter, met de behandeling der „affaires matrimoniales" belast, haar echtgenoot had veroordeeld haar alimentatie uit te keren, van het Landgericht te Frankfurt/Main verlof tot tenuitvoerlegging van bedoelde beschikking had gekregen. In hoger beroep heeft het Oberlandesgericht te Frankfurt/Main die beschikking nietig verklaard op grond dat bedoelde aangelegenheid de staat en de bevoegdheid der personen betrof, zodat het Verdrag er niet op van toepassing zou zijn. De behandeling van de „Rechtsbeschwerde", ingediend bij de Bundesgerichtshof, is nog hangende.

Vervolgens overgaande tot bespreking van de problemen welke in de beschikking tot verwijzing naar het Hof werden opgeworpen, herinnert verweerster ten principale allereest aan de materiële redenen waarom zij gemeend heeft tegen de door haar echtgenoot in Duitsland voorgenomen voorlopige en bewarende maatregelen te moeten opkomen; zij stelt vervolgens dat die maatregelen het huwelijksgoederenrecht betreffen en derhalve buiten het toepassingsgebied van het Verdrag vallen.

Zinspelend op het feit dat zij voor de tenuitvoerlegging van de haar toegewezen alimentatie en voor die van de door haar echtgenoot verkregen voorlopige maatregelen een verschillend standpunt inneemt, betoogt verweerster ten principale dat bedoeld onderscheid zijn rechtvaardiging vindt in met de grondrechten samenhangende overwegingen; uiteindelijk geeft zij evenwel in overweging een eventuele verwijzing door de Bundesgerichtshof, die nog over de tenuitvoerlegging van de alimentatievorderingen heeft te beslissen, af te wachten, opdat de beide problemen gezamenlijk kunnen worden behandeld.

Verweerster ten principale stelt voor „de uitspraak van het Europese Hof van Justitie op het verzoek om een prejudiciële beslissing, door de Bundesgerichtshof gedaan in de zaak VIII ZB 39/77 — nr. 93 434 — af te wachten totdat er in de voor de Bundesgerichtshof aanhangige zaak VIII ZB 34/78 een andere verwijzingsbeschikking is genomen dan wel op het verzoek afwijzend zal zijn beschikt, hetgeen, gezien de precedenten, waarschijnlijk is te achten."

C — Opmerkingen van de regering van de Bondsrepubliek Duitsland

Volgens de Duitse regering dienen, ter verzekering van een zo uniform mogelijke toepassing van het Verdrag, de termen „staat van personen" en „huwelijksgoederenrecht" autonoom — met inaanmerkingneming van de doelstellingen en de systematiek van het Verdrag, alsook de algemene beginselen welke uit de gezamenlijke nationale rechtsstelsels kunnen worden afgeleid — te worden uitgelegd.

Waardevolle aanwijzingen in die zin zijn te vinden in het rapport-*Jenard,* betreffende het Verdrag zelf, en in het rapport-*Schlosser,* opgesteld naar aanleiding van de onderhandelingen, de toetreding der nieuwe Lid-Staten tot het Verdrag betreffende, alsook naar aanleiding van de bij die gelegenheid in het Verdrag aangebrachte wijzigingen (PB 1979, C 59).

Blijkens die aanwijzingen is het zo gelegen, dat wanneer het Verdrag in uitzonderingsbepalingen gedingen betreffende de staat en de bevoegdheid van personen en het huwelijksgoederenrecht buiten zijn eigen toepassingsgebied brengt, het nochtans gedingen betreffende alimentatieuitkeringen binnen dat toepassingsgebied doet vallen, ondanks het feit dat de positie van degenen die tot die alimentaties gerechtigd onderscheidenlijk verplicht zijn, dikwijls in beslissende mate van staat-kwesties afhangt. Vanwege het toenemend belang dat de Lid-Staten — in het bestek van nieuwe regelingen betreffende het familierecht — toekennen aan het beginsel van de voeging

van gedingen — dat de tot kennisneming van staatvragen geroepen rechter met accessoire problemen belast —, is men er in het nieuwe ontwerp-Verdrag, met name in de nieuwe redactie van artikel 5, tweede alinea, opgesteld ter gelegenheid van de toetreding der nieuwe Lid-Staten, op bedacht geweest om, met erkenning van het beginsel, de gevolgen ervan te beperken.

De regering van de Bondsrepubliek Duitsland leidt daaruit in de eerste plaats af dat aan het Verdrag niet een algemeen beginsel mag worden afgelezen volgens hetwelk accessoire procedures buiten het Verdrag vallen om de enkele reden dat zulks met de hoofdprocedure het geval is. Vervolgens wijst de regering erop dat het Verdrag tot nu toe geen bepalingen geeft, waarin met zoveel woorden wordt beslist of bijkomende beslissingen, behorende bij uitspraken de staat der personen betreffende, binnen zijn toepassingsgebied vallen, doch dat in de na onderhandelingen tussen oude en nieuwe Lid-Staten overeengekomen nieuwe redactie van artikel 5, 2°, betreffende de onderhoudsverplichtingen, uit haar niet toepasselijkheid op staat-kwesties in geen geval wordt afgeleid dat zij ook niet voor de bijkomende beslissing geldt. Tenslotte ziet de regering van de Bondsrepubliek Duitsland geen bijzondere noodzaak om voorlopige maatregelen, in het kader van echtscheidingsprocedures genomen, anders te behandelen dan voorlopige maatregelen van bewarende aard in het algemeen worden behandeld. Daaruit volgt dat, wanneer het recht dat men inroept, als zodanig binnen het toepassingsgebied van het Verdrag valt, de toepasselijkheid van het Verdrag niet als uitgesloten is te beschouwen op grond van het feit dat men een verkregen recht slechts voorlopig — en in het kader van een procedure de staat der personen betreffende — wenst te doen gelden.

Wel beslissend acht de Duitse regering de aard van het recht dat de bewarende maatregel wil beschermen. Terwijl dienaangaande niets aan de verwijzingsbeschikking kan worden afgelezen, is de regering van de Bondsrepubliek Duitsland, vooral op grond van het reeds genoemde rapport-*Schlosser,* van mening dat voorzover met betrekking tot een voorlopige maatregel, genomen tijdens een echtscheidingsprocedure en bedoeld om de vermogensbelangen te beschermen, zou kunnen worden uitgemaakt dat het niet om de bewaring van het recht op nakoming van alimentatieverplichtingen gaat, bijvoorbeeld omdat daaraan geen behoefte bestaat, de vermogensrechtelijke gevolgen van het huwelijk, dat wil zeggen een kwestie betreffende het van het toepassingsgebied van het Verdrag uitgesloten huwelijksgoederenrecht, de inzet vormt. De regering van de Bondsrepubliek Duitsland stelt derhalve voor te antwoorden als volgt:

„1. Procedures betreffende voorlopige maatregelen op het gebied van het huwelijksgoederenrecht, zijn van het toepassingsgebied van het Verdrag betreffende de rechterlijke bevoegdheid en de tenuitvoerlegging van beslissingen niet uitgesloten vanwege het feit dat het gaat om procedures, welke ten opzichte van gedingen de staat der personen of het huwelijksgoederenrecht betreffende, als bijkomend zijn te beschouwen.

2. Op een verzegeling en een inbeslagneming van goederen op last van de rechter die tijdens een echtscheidingsgeding met zaken het huwelijksgoederenrecht betreffende, is belast, kan het Verdrag van toepassing zijn voorzover het (mede) gaat om de bewaring van het recht op nakoming van alimentatieverplichtingen, en niet wanneer het uitsluitend om de bescherming van uit het huwelijksgoederenrecht voortspruitende vorderingen begonnen is."

D — Opmerkingen van de regering van het Verenigd Koninkrijk

Volgens de regering van het Verenigd Koninkrijk is artikel 1 van het Verdrag

vervat in bewoordingen welke het niet van toepassing doen zijn op vorderingen die in hoofdzaak de staat van fysieke personen betreffen, en daartoe behoren ook echtscheidingsprocedures. Het Verdrag kan bij zulke vorderingen dan ook geen rol spelen, en hetzelfde geldt voor bijkomende beschikkingen, in — c.q. in het kader van — zulke procedures genomen, omdat een accessoire vordering het lot van de hoofdvordering moet delen. Echtscheidingswetten zijn in de verschillende rechtssystemen in de onderscheiden morele en religieuze opvattingen verworteld, hetgeen ertoe leidt dat beslissingen, ten deze in het ene land genomen, in het andere land bezwaarlijk kunnen worden aanvaard. Door echtscheidingsprocedures buiten zijn toepassingsgebied te brengen, erkent het Verdrag deze verschillen; het ware derhalve onlogisch indien men van de rechterlijke macht in een andere Lid-Staat zou verlangen dat zij de uitoefening van zo verschillende competenties vergemakkelijkt — door accessoire beschikkingen, te dien aanzien genomen, uitvoerbaar te maken —. Waar de Franse rechterlijke instantie, om welker beslissing het in het verzoek om exequatur gaat, in het kader van een echtscheidingsprocedure was geadieerd, kon zij niet gebonden zijn door de verdragsvoorschriften houdende de criteria voor de bevoegdheid jegens elders in de Gemeenschap woonachtigde personen; het had zelfs best kunnen zijn dat de Franse rechter in het kader van het Verdrag niet bevoegd zou zijn geweest, immers de nationale wettelijke regelingen hanteren ter bepalingen van de territoriale bevoegdheid in echtscheidingsaangelegenheden veelal criteria die het Verdrag terzijde stelt.

Zou men beschikkingen inzake accessoire punten van geschil, genomen in (hoofd)gedingen waarop het Verdrag niet van toepassing is, onder het toepassingsgebied van het Verdrag brengen, dan zou zulks nog ernstiger wettelijke consequenties hebben. De in het Verdrag bedoelde competenties kunnen alleen op grondslag van verdragsbepalingen worden uitgeoefend; zou het op voorlopige maatregelen tot inbeslagneming van goederen ongeacht de aard van de hoofdvorderingen moeten worden toegepast, dan zou daarvoor dus een grondslag in het Verdrag te vinden moeten zijn (artikel 3, eerste alinea). Gewoonlijk is zo'n grondslag aanwezig, doch bij echtscheidingsvorderingen is zulks niet steeds het geval.

De regering van het Verenigd Koninkrijk bespreekt vervolgens een dergelijk probleem, rijzende bij accessoire beschikkingen, onderhoudsverplichtingen betreffende. Waar het Verdrag op onderhoudsverplichtingen van toepassing is (artikel 5, 2°), zelfs wanneer die verplichtingen hun oorsprong vinden in de staat der personen, kan van zulke accessoire beschikkingen geen sprake zijn in echtscheidingsprocedures of andere gedingen, de staat der personen betreffende; het oorspronkelijk Verdrag vertoont hier een leemte, die men hoopt te sluiten in een nieuwe, door de negen Lid-Staten aanvaarde tekst.

Mocht het standpunt van het Verenigd Koninkrijk worden aanvaard en zouden bijkomende maatregelen in gedingen tot vaststelling van de staat der personen buiten het Verdrag vallen, dan zou dat niet noodzakelijkerwijze betekenen dat zij door de rechterlijke instanties van andere landen niet executoir kunnen worden verklaard. Bilaterale verdragen betreffende de erkenning en tenuitvoerlegging van rechterlijke beslissingen blijven, ook naar luid van artikel 56 van het Verdrag, gelden voor onderwerpen waarop het Verdrag niet van toepassing is.

Het Verenigd Koninkrijk is van mening dat een maatregel tot inbeslagneming van goederen in afwachting van een definitieve herverdeling van het vermogen der echtelieden na echtscheiding, voldoende samenhang vertoont met de rechten welke men aan het huwelijksgoederenrecht ontleent (arising out of a matrimo-

nial relationship) om onder alinea 2, 1°, van artikel 1 van het Verdrag — en daarmede buiten zijn toepassingsgebied — te vallen.

E — Opmerkingen van de Commissie

Volgens de Commissie dienen de termen „staat van natuurlijke personen" en „huwelijksgoederenrecht" autonoom en voor alle Lid-Staten uniform te worden uitgelegd, omdat het anders zou kunnen voorkomen dat bepaalde Lid-Staten het toepassingsgebied van het Verdrag beperken of uitbreiden. Bij de uitlegging dient daarom enerzijds met de doelstellingen en de systematiek van het Verdrag te rade te worden gegaan, anderzijds met de algemene beginselen welke uit de gezamenlijke nationale rechtsstelsels kunnen worden afgeleid.

Bij een autonome uitlegging dient men uit te gaan van de tekst, zodat bij „staat van personen" dan ook dááraan, en niet aan de vermogensrechtelijke consequenties van bedoelde staat dient te worden gedacht. De in casu voor de Tribunal de Grande Instance te Parijs hangende echtscheidingsprocedure betreft de staat der personen in de zin van artikel 1 van het Verdrag, voorzover zij op wijziging van de burgerlijke staat der echtelieden gericht is, doch die vaststelling betekent niet dat de andere in het kader van een echtscheidingsprocedure genomen beslissingen ipso facto buiten het toepassingsgebied van het Verdrag vallen. De vraag of met de echtscheiding verband houdende problemen, zoals de kwestie der onderhoudsuitkeringen, in het kader van de echtscheidingsprocedure dienen te worden behandeld dan wel het voorwerp van een bijzondere procedure moeten uitmaken, hangt niet alleen van de onderscheiden nationale wetboeken van rechtsvordering af, doch in bepaalde gevallen ook van de vraag of de bij het geding betrokken partijen zulke vragen in de echtscheidingsprocedure willen introduceren dan wel ze tot inzet van een bijzondere procedure wensen te maken. Partijen daartoe ruimte te laten zou niet alleen objectief ongerechtvaardigd zijn, doch ook in strijd met het Verdrag, en wel met name met artikel 42, waarin wordt uitgegaan van het beginsel dat voor ieder afzonderlijk punt van de eis en, a fortiori, voor ieder gedeelte van de in het kader van een enkele procedure gegeven uitspraak, moet worden nagegaan of aan de voorwaarden waaronder het Verdrag kan worden toegepast, is voldaan.

De Commissie is voorts van mening dat de toepasselijkheid van het Verdrag ook niet afhangt van de vraag of de uitspraak een definitieve maatregel dan wel voorlopige of bewarende maatregelen (artikel 24 van het Verdrag) betreft. Deze opvatting vindt bevestiging in een uitspraak van het Oberlandesgericht te Karlsruhe d.d. 4 juni 1976, alsook in een uitspraak van het Hof van Beroep te Brussel van 1 april 1977 (J.T. 1978, blz. 119); beide uitspraken zijn in een echtscheidingsprocedure gegeven.

De Commissie concludeert te dien aanzien, dat de beslissing in casu afhangt van de vraag of de „juge aux affaires matrimoniales" zich met zijn maatregelen, buiten verband met de echtscheidingsprocedure bezien, heeft begeven op een terrein waarop het Verdrag niet van toepassing is. Bij haar beantwoording van deze vraag wijst de Commissie erop dat de uitspraak van bedoelde rechter niet de staat der personen in de zin van artikel 1 van het Verdrag betreft — waarin die staat als zodanig centraal staat en met de persoon en zijn vermogensrechtelijke positie —, doch waar zij de rechtstoestand van de goederen van een der echtelieden regelt, wel het huwelijksgoederenregime van partijen bij de echtscheidingsprocedure kan betreffen.

De term „huwelijksgoederenrecht" wordt in de verschillende talen verschil-

lend geïnterpreteerd en er moet dan ook naar een uniforme uitlegging worden gestreefd. Daarbij zou men tussen een ruime en een restrictieve uitlegging kunnen aarzelen.

Ten gunste van een restrictieve uitlegging van de term „huwelijksgoederenrecht" — waarbij aan de uitsluiting van die materie van het toepassingsgebied van het Verdrag beperkingen worden gesteld — kunnen de volgende argumenten worden aangevoerd:

a) indien de verdragsluitende Staten de bedoeling hadden gehad alle bijzondere vermogensrechtelijke betrekkingen tussen de echtelieden in het algemeen van het toepassingsgebied van het Verdrag uit te sluiten, dan had men die bedoeling gemakkelijk tot uitdrukking kunnen brengen in voldoende ruim geformuleerde bewoordingen zoals die van artikel 1, tweede alinea, 1°, van het Verdrag van Den Haag betreffende de erkenning en de tenuitvoerlegging van buitenlandse beslissingen in burgerlijke en handelszaken.

b) uit artikel 5, 2°, van het Verdrag — betreffende de onderhoudsuitkeringen — volgt dat vermogensrechtelijke betrekkingen tussen de echtelieden in beginsel niet buiten het toepassingsgebied van het Verdrag vallen.

Ten gunste van een extensieve uitlegging van de term „huwelijksgoederenrecht" — die meer zaken buiten het Verdrag zou brengen — kan er daarentegen op worden gewezen dat een restrictieve uitlegging de economische betekenis van de term onvoldoende recht doet wedervaren.

Echter brengt de bedoeling die bij de verdragsluitende Staten heeft voorgezeten, mede dat de in huwelijksvoorwaarden neergelegde bijzondere vermogensrechtelijke verplichtingen tussen de echtelieden niet buiten het toepassingsgebied van het Verdrag dienen te worden gebracht, immers de voorziene uitsluitingen betreffen alleen rechtsmateries die in het recht der verdragsluitende Staten heel verschillend zijn geregeld, te weten de procedures betreffende het instituut, het bestaan en het einde der huwelijksvoorwaarden. Zou die prealabele kwestie zijn opgelost, dan zouden er ten aanzien van de rechten en verplichtingen welke uit die vastgestelde huwelijksvoorwaarden voortvloeien, niet langer moeilijkheden rijzen als die welke de verdragsluitende Staten aanleiding gaven het huwelijksgoederenrecht buiten het Verdrag te brengen.

Iedere beslissing over de rechten en verplichtingen welke hun huwelijksgoederenregime voor de echtelieden doet ontstaan, vraagt weliswaar in het algemeen om een prealabele uitspraak van de geadieerde rechter over de aard van dat huwelijksgoederenregime, maar de problemen welke daaruit voor de toepassing van het Verdrag voortvloeien, zouden tot oplossing kunnen worden gebracht op grondslag van artikel 27, 4°, van het Verdrag, volgens hetwelk de tenuitvoerlegging kan worden geweigerd van een buitenlandse beslissing waarbij deze prealabele vraag in strijd met het internationaal privaatrecht van de aangezochte Staat tot oplossing is gebracht, tenzij de beslissing tot hetzelfde resultaat voert als wanneer de regelen van internationaal privaatrecht van de aangezochte Staat zouden zijn toegepast.

De Commissie is dan ook van mening dat de beslissing van de „juge aux affaires matrimoniales" van de Tribunal de Grande Instance te Parijs niet het huwelijksgoederenrecht betreft en dat niet behoeft te worden uitgemaakt of zijn beslissing gebaseerd is op voorschriften betreffende het huwelijksgoederenregime of op bijzondere vermogensrechtelijke betrekkingen der echtelieden, dan wel juist op algemene bepalingen van burgerlijk recht van het door de Franse rechter toegepaste legislatieve stelsel. Zelfs indien de beslissing op bepalingen van huwelijksgoederenrecht zou berusten, dan nog zou de vraag naar het huwelijksgoederenregime der in een echtscheidingsprocedure gewikkelde echtelieden slechts een prealabele vraag opleveren, die de toepasselijkheid van het Verdrag niet zou uitsluiten

en de rechter van de Staat van tenuitvoerlegging slechts de mogelijkheid zou laten om in het kader van artikel 27, 4°, van het Verdrag controle uit te oefenen.

De Commissie concludeert dat het Hof de vragen als volgt beantwoorde:

1. Krachtens artikel 1, tweede alinea, 1°, van het Verdrag van 27 september 1968 betreffende de rechterlijke bevoegdheid en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken, zijn voorlopige maatregelen, genomen in het kader van een echtscheidingsprocedure, niet van de toepassing van het Verdrag uitgesloten wanneer zij niet rechtstreeks betrekking hebben op een uitgesloten onderwerp, opgesomd in artikel 1, tweede alinea, 1° van het Verdrag.
2. De beslissing tot verzegeling van en beslaglegging op vermogensbestanddelen van verweerster, door de „juge aux affaires matrimoniales" in het kader van een hangende echtscheidingsprocedure genomen, behoort niet tot de uitgesloten onderwerpen „staat der personen" en „huwelijksgoederenrecht" genoemd in artikel 1, tweede alinea, 1°, van het Verdrag van 27 september 1968 betreffende de rechterlijke bevoegdheid en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken.

III — Mondelinge behandeling

Ter terechtzitting van 31 januari 1979 zijn mondelinge opmerkingen gemaakt door verzoekster in het hoofdgeding, vertegenwoordigd door de te Parijs onderscheidenlijk te Luxemburg gevestigde advocaten Levi-Valensin en Gillen, verweerster in het hoofdgeding, vertegenwoordigd door de te Frankfurt/Main gevestigde advocaat Beck, en de Commissie van de Europese Gemeenschappen, vertegenwoordigd door haar gemachtigde Wägenbaur, bijgestaan door de advocaat Krause-Ablass.

De advocaat-generaal heeft ter terechtzitting van 22 februari 1979 conclusie genomen.

In rechte

1 In zijn op 19 juni 1978 ingekomen beschikking van 22 mei 1978 heeft het Bundesgerichtshof zich krachtens het Protocol van 3 juni 1971 betreffende de uitlegging ... van het Verdrag van 27 september 1968 betreffende de rechterlijke bevoegdheid en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken (hierna te noemen: het Verdrag), tot het Hof van Justitie gewend met een vraag, betreffende de uitlegging van artikel 1, tweede alinea, sub 1, van dat Verdrag, waarin het niet van toepassing verklaard is op de staat en de bevoegdheid van natuurlijke personen, het huwelijksgoederenrecht, testamenten en erfenissen.

2 De vraag werd gesteld in het kader van een geding aangaande de tenuitvoerlegging — in de Bondsrepubliek Duitsland — van een op 19 januari 1977 door de „juge aux affaires matrimoniales", in de Tribunal de Grande In-

stance te Parijs genomen beschikking, waarbij deze — in de loop van een tussen partijen in het hoofdgeding gevoerde echtscheidingsprocedure — verlof heeft verleend tot het — bij wege van conservatoire maatregel — verzegelen van meubelen, waardepapieren en goederen, zich bevindende in het te Frankfurt/Main gelegen appartement van partijen, alsook tot beslaglegging op goederen en rekeningen, op naam van verweerster in het hoofdgeding bij twee in die stad gevestigde bankinstellingen bewaard c.q. uitgeschreven.

Krachtens artikel 31 van het Verdrag heeft de man, eiser tot echtscheiding, te wiens behoeve het verlof tot beslaglegging verleend was, zich met een verzoek om executoirverklaring van de beschikking van de Franse rechter gewend tot de Voorzitter van het Landgericht Frankfurt/Main; op dat verzoek is evenwel afwijzend beschikt omdat verzoeker de in artikel 47 van het Verdrag bedoelde stukken niet had overgelegd.

Ook het in hoger beroep tot kennisneming van de zaak geroepen Oberlandesgericht te Frankfurt/Main heeft het verzoek afgewezen, zulks op grond dat de conservatoire maatregelen waarvoor om het exequatur verzocht was, waren genomen in het kader van een echtscheidingsprocedure, zodat het Verdrag er, naar luid van zijn artikel 1, tweede alinea, sub 1, niet op van toepassing was.

3 Vervolgens werd de zaak aanhangig gemaakt bij het Bundesgerichtshof, dat het Hof de navolgende vraag stelde: „Is op een verzegeling van en beslag op vermogensbestanddelen, waartoe een Franse „juge aux affaires matrimoniales" in samenloop met een voor een Franse rechterlijke instantie aanhangige echtscheidingsprocedure bij beschikking verlof heeft verleend ten laste van verweerster, het Europese Verdrag van 27 september 1968 betreffende de rechterlijke bevoegdheid en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken niet van toepassing, op grond dat het gaat om een nevenprocedure naast een gerechtelijke procedure over de staat van natuurlijke personen of het huwelijksgoederenrecht (artikel 1, tweede alinea, sub 1, van het Verdrag)?"

4 Volgens de Commissie en appellant ten principale zou moeten worden geantwoord dat bedoelde procedures onder het Verdrag vallen, terwijl de regeringen van het Verenigd Koninkrijk en de Bondsrepubliek Duitsland, alsook verweerster in het hoofdgeding, het Hof in overweging geven te antwoorden dat het Verdrag toepassing mist.

5 Blijkens het dossier is voor de Duitse rechterlijke instanties enerzijds de relatie tussen de door de „juge aux affaires matrimoniales" bevolen maatregelen en de echtscheidingsprocedure omstreden, anderzijds — in verband met de vermogensrechtelijke aard van de hier bedoelde conservatoire maatregelen — de vraag naar de toepasselijkheid van het Verdrag.

6 Het Verdrag wordt naar luid van zijn artikel 1 toegepast in „burgerlijke en handelszaken".

Evenwel zijn bepaalde aangelegenheden als „de staat en de bevoegdheid van natuurlijke personen, het huwelijksgoederenrecht, testamenten en erfenissen" zo specifiek van aard, dat dienaangaande gevoerde gedingen buiten het toepassingsgebied van het Verdrag zijn gebracht.

7 Doet zich tijdens een echtscheidingsgeding de noodzaak ener voorlopige regeling van de vermogensrechtelijke betrekkingen der echtelieden gevoelen, dan staat zulk een regeling in nauwe samenhang met de oorzaken der echtscheiding en de persoonlijke situatie van de echtelieden en de uit het huwelijk geboren kinderen, zodat zij niet kan worden losgemaakt van de vragen betreffende de staat der personen welke door het slaken van de huwelijksband en de afwikkeling van het huwelijksgoederenregime worden opgeworpen.

De term „huwelijksgoederenrecht" omvat dan ook niet alleen de in sommige nationale wetgevingen bepaaldelijk en uitsluitend voor de goederen der echtelieden getroffen regelingen; zij betreft evenzeer alle vermogensrechtelijke relaties die rechtstreeks uit de huwelijksband — dan wel uit het slaken van de band — voortvloeien.

Geschillen, over de goederen der echtelieden tijdens een echtscheidingsprocedure gerezen, kunnen derhalve, al naar het geval, betreffen c.q. nauw samenhangen met: 1. vragen betreffende de staat der personen; 2. de vermogensrechtelijke betrekkingen der echtelieden, welke rechtstreeks uit de huwelijksband — of uit het slaken van die band — voortvloeien; 3. vermogensrechtelijke relaties der echtelieden, welke met het huwelijk geen verband houden.

Vallen de tot laatstgenoemde categorie behorende geschillen onder het Verdrag, geschillen die tot beide eerstgenoemde categorieën behoren kunnen er niet onder worden gebracht.

8 Voorgaande overwegingen gelden zowel voor voorlopige maatregelen, de goederen der echtelieden betreffende, als voor maatregelen die een definitief karakter dragen.

Ten aanzien van de goederen getroffen conservatoire maatregelen — als verzegeling en beslaglegging — kunnen dienen tot bewaring van rechten van zeer onderscheiden aard, zodat de vraag of het Verdrag er op kan worden toegepast, niet door de aard dier maatregelen wordt bepaald, doch door de aard der rechten welke erdoor worden bewaard.

9 Overigens biedt het Verdrag rechtens geen grondslag om, wat zijn materieel toepassingsgebied betreft, tussen voorlopige en definitieve maatregelen te onderscheiden.

Aan die conclusie wordt niet afgedaan door artikel 24 van het Verdrag, volgens hetwelk „in de wetgeving van een verdragsluitende Staat voorziene voorlopige of bewarende maatregelen ... bij de rechterlijke autoriteiten van die Staat [kunnen] worden aangevraagd, zelfs indien een gerecht van een andere verdragsluitende Staat krachtens dit verdrag bevoegd is van het bodemgeschil kennis te nemen".

Waar deze bepaling met zoveel woorden ziet op het geval dat er in een verdragsluitende Staat voorlopige maatregelen worden genomen, terwijl het gerecht van een andere verdragsluitende Staat „krachtens dit Verdrag" bevoegd is van het bodemgeschil kennis te nemen, kan zij niet worden ingeroepen om het Verdrag van toepassing te doen zijn op voorlopige of bewarende maatregelen welke er materieel niet onder kunnen worden gebracht.

10 Dit voert tot de slotsom dat rechterlijke beschikkingen waarbij tijdens een echtscheidingsprocedure verlof wordt verleend tot conservatoire maatregelen als verzegeling of beslaglegging op de goederen der echtelieden, buiten het — in zijn artikel 1 omschreven — toepassingsgebied van het Verdrag vallen wanneer zij betreffen — c.q. nauw samenhangen met — vragen aangaande de staat der bij een echtscheidingsprocedure betrokken partijen dan wel de vermogensrechtelijke betrekkingen welke rechtstreeks uit de huwelijksband, of uit het slaken van die band, voortvloeien.

Kosten

11 De kosten, door de regering van het Verenigd Koninkrijk, de regering van de Bondsrepubliek Duitsland en de Commissie van de Europese Gemeenschappen wegens indiening hunner opmerkingen bij het Hof gemaakt, kunnen niet voor vergoeding in aanmerking komen.

Ten aanzien van de partijen in het hoofdgeding is de procedure als een aldaar gerezen incident te beschouwen, zodat de nationale rechterlijke instantie over de kosten heeft te beslissen.

HET HOF VAN JUSTITIE,

uitspraak doende op de door het Bundesgerichtshof bij beschikking van 22 mei 1978 gestelde vraag, verklaart voor recht:

Rechterlijke beschikkingen waarbij tijdens een echtscheidingsprocedure verlof wordt verleend tot conservatoire maatregelen als verzegeling of beslaglegging op de goederen der echtelieden, vallen buiten het — in zijn artikel 1 omschreven — toepassingsgebied van het Verdrag van 27 september 1968 betreffende de rechterlijke bevoegdheid en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken, wanneer zij betreffen — c.q. nauw samenhangen met — vragen aangaande de staat der bij een echtscheidingsprocedure betrokken partijen dan wel de vermogensrechtelijke betrekkingen welke rechtstreeks uit de huwelijksband, of uit het slaken van die band, voortvloeien.

Kutscher Mertens de Wilmars Mackenzie Stuart Donner Pescatore

Sørensen O'Keeffe Bosco Touffait

Uitgesproken ter openbare terechtzitting te Luxemburg op zevenentwintig maart negentienhonderdnegenenzeventig.

De griffier

A.Van Houtte

De president

H. Kutscher

CONCLUSIE VAN DE ADVOCAAT-GENERAAL J.-P. WARNER VAN 22 FEBRUARI 1979 [1]

Mijne Heren,

De onderhavige zaak werd — met verzoek om een prejudiciële beslissing — door het Bundesgerichtshof naar uw Hof verwezen krachtens het Protocol van 3 juni 1971 betreffende de uitlegging door het Hof van Justitie van het Verdrag van 27 september 1968 betreffende de rechterlijke bevoegdheid en de tenuitvoerleg-

1 — Vertaald uit het Engels.